

سازمان عادی

فتح التخلی

صالح جان البارودی آثارندندر

بو کتاب ننگ باصمه سنه رخصت بیرلدی سانکت
پیتربورخک ۲۰ نجی ابریلده
۱۸۹۵ نجی یلده * *

س ۱۳۱۳ نه ده

قزان خزانہ مطبعہ، سنک طبع اولندی

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ 20 апр. 1895 г.
Типо-литографія Императорскаго Унверситета.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَوَّلُ اللّٰهِ ذُو الْجَلَالِ * ویردی انسانه کمال
 ثَابِتْ اَنکَا هَر کِمَالِ * اوقو قرآن یخشیلب
 اَوَّلُ رَسُوْلٍ خَاصٍ وَعَامٍ * صلوة ایله هم سلام
 نَازِلْ اَنکَا بَر دَوَامٍ * اوقو قرآن یخشیلب
 هَمِه اَلْ وَاَصْحَابِه * دخی تابع اولانسه
 یَنِه جَمَلِه سُوِه نِه * اوقو قرآن یخشیلب

﴿ قَرَأْتَ نَنْكَ كَرِكَ لَكْنِي بَلْدَرَر ﴾

اَمَا بَعْدَ اِيْ بِالَا * تَنَاوُلْ اَيْتِ بُوْبَالِه
 لَذَّتْ كَرَسُوْنِ هَر بَالِه * اوقو قرآن یخشیلب
 بُوْدِر لَذَّتْ قَرَاَنْدِه * همه معنی فرقانده
 اِخْلَاصِ اَيْلِه اَوْقَاَنْدِه * اوقو قرآن یخشیلب
 حَاصِلِ اَوْلُوْر كُوْبِ ثَوَابٍ * بر حرفکا اون ثواب
 هَمِ قَارَاَوْدِه بِيْكَ ثَوَابٍ * اوقو قرآن یخشیلب
 قَرَاَنْتِيْ بِيْكَ بَلْمِيْكَ * یَنِه اَنِيْ يَادُ اَيْتْمِيْكَ
 دَخِيْ اَنِيْ بَر كَنْتْمِيْكَ * اوقو قرآن یخشیلب

۲ اولکی بالا صبی
 ایکچسی
 عسل غشه اوچوچسی
 عرب اولوب قلب
 وکونکل غشه دیمک
 اولور معنی بیت
 ظاهر در

لازم ایرور هرکه * اولوغ کوچک آدمه
 دخی ایرو خاتونه * اوقو قرآن یخشیلب
 هرکم قرآن اوقوسه * یا اوقغاننی طنکلاسه
 اویناب کولوب تورماسه * اوقو قرآن یخشیلب
 حرفلرنی در سئلاب * آستون استون در سئلاب
 نیتیننی توغریلاب * اوقو قرآن یخشیلب
 بولور جنتده مقام * تَحِيَّةٌ فِيهَا سَلَامٌ
 صحیح ایرور بو کلام * اوقو قرآن یخشیلب
 هرکم بویله اوقوغان * الله برلان سویلاکان
 کبی اولور اول زمان * اوقو قرآن یخشیلب

﴿ ساکنلی نون حکملری بیاننده ﴾

نونده دورتدر حکملر * یخشی آنی بلنکلر
 بلوب عمل قیلنکلر * اوقو قرآن یخشیلب
 بری آننک اظهاردر * ایکنچی سی ادغامدر
 اوچونچی سی اقلابدر * اوقو قرآن یخشیلب
 دورتچی ده اخقانی * یخشی برکت بونلرنی
 ایمدی بلنک اظهارنی * اوقو قرآن یخشیلب

﴿ اظهار بیاننده ﴾

اظهار حرفی آلتیدر * هاء همزه عیندر

۲ تنوین
 حقیقه نون ساکنه
 اولغانندن قسط نون
 ساکنه کاجرا حکم ایله
 اکتفا ایدیلدی .

۳ یعنی اظهار نرسه
 ایدوکنی بل
 دیملکردر

حَاءُ خَاءُ غَيْنٌ در * اوقو قرآن یخشیلب
 اظهار نهدر بلنکر * قچان اوشبو حرفلر
 نوندن صونکره کلورلر * اوقو قرآن یخشیلب
 نوننی آچیق ایتونکر * حرفلردن آبرونکر
 ازوب ازوب اوقنکر * اوقو قرآن یخشیلب
 مَنَّ آمَنَ کبی در * مَنَّ هَاجَرَ کبی در
 وَمَنَّ خَافَ کبی در * اوقو قرآن یخشیلب
 ایکی اوترنون ایرور * ایکی آستدهنون ایرور
 ایکی اوستدهنون ایرور * اوقو قرآن یخشیلب
 اوشالنوننی تنوپن دیب * عَلِیمٌ لَهُ حَکِیمٌ دیب
 آنکلا مونی مثال دیب * اوقو قرآن یخشیلب

﴿ ادغام بیاننده ﴾

ایکی حرفی بر ایتوب * ایکی سنی برکتوب
 شده ایله بل ایتوب * اوقو قرآن یخشیلب
 بونی ادغام دیدیلار * حرفی آلتی دیدیلار
 یرملون در دیدیلار * اوقو قرآن یخشیلب
 ادغام ایکی قسمدر * برسی مع الغنة در
 حرفلری ینمهو در * اوقو قرآن یخشیلب

۲ ایکسی بر کلمده
 یاکه آبریم آبریم
 کلمده اولوب آرا آرا
 فاصله اولسه
 ۳ تنوین نناک
 وفی الحقیقه - نون
 ایدو کنی بیاندر علیم
 حکیمده اولدغی کبی

۴ یعنی یارا مییم
 لام - واو - نون
 حرفلر بیدر
 غنهلی ادغام دیکدر
 حرفلری یا نون مییم
 واو در

غنه نه در آنی بل * برونداغی آواز بل
 بونی دخی كرك بل * اوقو قرآن یخشیلب
 مثال لری بونلردر * من یؤمن من من در
 من واق ایله من ناردر * اوقو قرآن یخشیلب
 دنیا ایله صنوان * دخی فنوان بنیان
 ادغام ایتمه سن صاقن * اوقو قرآن یخشیلب
 ایکچی سی غنه سز * حرفی لر دیب بلاسز
 یخشی ضبط ایداسز * اوقو قرآن یخشیلب
 اوشبو ادغام مثالن * یخشی آنکلاب بلاسن
 من رحمة من لدن * اوقو قرآن یخشیلب

﴿ اقلاب بیاننده ﴾

اقلاب نه در آنی بل * فچان نون ساکن بل
 بادن اول کلور اول * اوقو قرآن یخشیلب
 نون نی میمه آلشدر * ایروننی ضعیف یابشدر
 برونداغی تاوشدر * اوقو قرآن یخشیلب
 لینبندن من بعدی * مثال بلنک ای سعدی
 اولور سنکا کوب حمدی * اوقو قرآن یخشیلب

﴿ اخفا بیاننده ﴾

حکملردن دورتچی * آنی یخشی بلسانکچی

۱. تلنک کر شووندن باشقه
 ۲. یمنو حرفی
 ۳. ایله نون بر کلمده
 اولسه ادغام ایلس
 دیهک مراد اولوب
 مثال ایله اکتفا
 قیلندی
 ۴. یعنی لام و رادر

○ حالت اقلابده کیفیه
 تلفظنی بیاندر دقت
 ایلسون

اولور سنكا كونلاوچى * اوقو قران يخشيلب
 آنى بلنك اخفا ديب * نوننى يخشى باشورديب
 ايتام سنكا آنكلا ديب * اوقو قرآن يخشيلب
 حرفلرى سن آنكلا * يوقارغى دن قالانله
 صانى دخى اون بشله * اوقو قرآن يخشيلب
 مَن شَكَرْ دَر بِل مَثَال * مَن قَال اَيْلَه مَن كَمَال
 مَن صَبْر لَه مَن جَمَال * اوقو قرآن يخشيلب
 بونكا باشقه مثالى * قرآن اچره كورالى
 يخشى آنكلا بىلالى * اوقو قرآن يخشيلب
 سباقنكى بل يخشى * امتحاننى وير يخشى
 سنكا اولور كوب يخشى * اوقو قرآن يخشيلب

❁ ساكنلى ميم حكملرى بياننده ❁

ساكن ميمده حكملر * اوچدر آنى بلنكلر
 يخشى آنكلا ب تونكلر * اوقو قرآن يخشيلب
 ساكن اكر اولسه ميم * آندن سنكره كاسه ميم
 ادغام ايدنك سن حلیم * اوقو قرآن يخشيلب
 لَه مَن نى مثال توت * كتابنكى قاراب توت
 استاذنكى اولوغ توت * اوقو قرآن يخشيلب
 بادن اول كاسه اول * ياشرمكدر اخفا اول

۲ بو اورنده اخفادن
 مراد نوننى مجرد غنه
 صقننده قيلمكدر
 حرفلرى اظهار و ادغام
 حرفلرندن
 واقلاب اون بش
 قالغان
 حرفدر
 ۳ اكر سباقنكى بلوب
 يخشى امتحان و بير سنك
 كوب يخشيش و آفرين
 ل اولور
 ۴ ادغام اخفا اظهاردر
 ۵ ايكنچى حكمنى اخفا
 حرفلر يان ايدار
 ۶ غنهلى ادغام دوقى
 حرفلرى يانون
 واو دره

آنکلامقله الوغ بول * اوقو قرآن یخشیلب
 ذکرتُم بَلْ مثالن * یخشی آنکه سباقنک
 دخی صافله کتابنک * اوقو قرآن یخشیلب
 بأمیمدن باشقهلر * میمدن صنکره کلسه لر
 حکمی اظهار بلسه لر * اوقو قرآن یخشیلب
 هَمْ أَحْسَنُ کَبی در * اَمْ لَمْ تُنذِرْ کَبی در
 اَمْ عِنْدَهُمْ کَبی در * اوقو قرآن یخشیلب
 لَكُمْ فِيهَا کَبی ده * لَهُمْ وَمَا کَبی ده
 اخفا ایتمه سن برده * اوقو قرآن یخشیلب
 ساکن میمننک احکامی * تمام اولدی بیانی
 یخشی برکت سن آنی * اوقو قرآن یخشیلب

﴿ تشدیدلی میم ایله نون حکمنده ﴾

میم ایله نون اولسه لار * تشدیدلی کر اولسه لر
 قرآن اچره کلسه لار * اوقو قرآن یخشیلب
 لازم البت بل آنی * ظاهر ایتیک غنه نی
 که بورننکده توت آنی * اوقو قرآن یخشیلب
 هَمْتْ بَه کَبی در * دخی نُمْ کَبی در
 اِنْ اَنْ کَبی در * اوقو قرآن یخشیلب

۲ میم ایله فاخر جده
 قریب واد ایله متخل
 اولدغندن
 توهمنی
 ایدلکاندر
 دفع

﴿ مد نك حرفلری بیاننده ﴾

حرف مدنی اوج دیب بل * واو الف یا دیب بل
 که بونلری ساکن بل * اوقو قرآن یخشیلب
 اوتور سنکره واو کلور * الف آلدندن اوست کلور
 یا آلدندن آست کلور * اوقو قرآن یخشیلب
 مثل قَال مثالی * دخی قیل بل آنی
 آعُودُ دیب باشلا آنی * اوقو قرآن یخشیلب

﴿ مد نك سببی ومد اصلی بیاننده ﴾

مد کا سبب ایکیدر * بری آنک همزه در
 ایکنجی سی سکوندر * اوقو قرآن یخشیلب
 بوندن سنکره قرداشلر * مد کا کوبدر قسملر
 همسه سنی بلنکلر * اوقو قرآن یخشیلب
 قچان سبب اولمسه * یعنی همزه اولمسه
 دخی سکون اولمسه * اوقو قرآن یخشیلب
 اوشال مددرکه اصلی * الف دیمک قدرلی
 آرتق صوزمه عقللی * اوقو قرآن یخشیلب
 ینه طبعی براسمی * برmq کوتارکه رسمی
 بردن آرتق کراکمی * اوقو قرآن یخشیلب

۲ بو اورنده اخفادن
 مراد نوننی مجرد غنه
 قبله قدر
 ۲ وزن او چون بویله
 الفالدندن
 او قلور
 وهم باشلاقی او قلور
 کله چکده

۳ بومد اصلی فی تانقظ
 زمانی الف دیمک قدرلی
 یا خود بار مقنی اوز حالده
 مقبول
 قویسوب
 کوتارمک قدر لیدر

﴿ مد منفصل بیاننده ﴾

حرف مددن صکرده * سبب همزه کلسه ده
 بشقه بشقه کلمه ده * اوقو قرآن یخشیلب
 یا ایها کبی در * توبوا الی کبی در
 انی آخاف کبی در * اوقو قرآن یخشیلب
 اوشبو مدنی منفصل * آد ویردیلم قرأ بل
 صوزماقنی جائز بل * اوقو قرآن یخشیلب
 امام حفص قاشنده * دورت الفله صوزغانده
 مختار ایرور بل آنده * اوقو قرآن یخشیلب
 اما بعض اماملر * بعضیلری صوزغانلر
 بعضیلری صوزمایلر * اوقو قرآن یخشیلب
 صوزغانلری تورلیدر * وجهلری تورلیدر
 طول توسط قصریدر * اوقو قرآن یخشیلب
 بودر مذهب صوزماسنک * یخشی آنکلاب بیکلاسناک
 اویناب کولوب تورماسناک * اوقو قرآن یخشیلب

﴿ مد متصل بیاننده ﴾

همزه اگر قاوشسه * حرف مدکا توناشسه
 برکلمه ده بولوشسه * اوقو قرآن یخشیلب
 متصل دیب اوشبومد * قرأ ویردی بونکا آد
 صوزنک آنده حرف مد * اوقو قرآن یخشیلب

۲ امام حفص قاشنده
 قول راجح دوره الف
 قدر مد اینمکدر
 مد طبعین باشته

۳ یعنی قصر در

اوشال مدی صورماقلق * واجب ایرور قیلماقلق
 آنی دخی بلمک لک * اوقو قرآن یخشیلب
 اولئک وَالسَّمَاءَ * دخی سَوَّ جِیَّ مَ
 کبی ایرور آنکه ما * اوقو قرآن یخشیلب

❁ مد لازم بیاینده ❁

۲ ما کلمه سی ترکی
 اولوب نوت دیبکدره

مدکا سبب سکونی * ایکی دیوب بل آنی
 یخشی ضبط ایت آنی * اوقو قرآن یخشیلب
 برسی آنک لازمدر * هر وقتده ثابتدر
 وصلاً وقفاً ثابتدر * اوقو قرآن یخشیلب
 ایکنچی سی عارضدر * وقفاً کنه ثابتدر
 اما وصلاً ساقطدر * اوقو قرآن یخشیلب
 سکونی چون بلدنک سن * ایمدی مدی آنکه سن
 که کونکنک کا آغل سن * اوقو قرآن یخشیلب
 سکون سبب اولورسه * اگر لازم اولورسه
 حرف مدله کلورسه * اوقو قرآن یخشیلب
 اوشال مدی لازم بل * صورماقنی واجب بل
 دورت الفله صورابل * اوقو قرآن یخشیلب
 وَلَا الضَّالِّينَ مثالی * اَلْفِ لَامٍ مِيمٍ مثالی
 دخی آلان مثالی * اوقو قرآن یخشیلب

❁ مد عارض بیاننده ❁

چنان سکون عارضدر * حرف مدله واقعدر

اوشال مدنك عارضدر * اوقو قرآن یخشیلب

مثال آنکا نستعین * دخی رَبِّ الْعَالَمِينَ

ینه آنکله یوم الدین * اوقو قرآن یخشیلب

اوشبو مدنك حکمنی * جائز بلنك مدنی

طول اورتہ قصرینی * اوقو قرآن یخشیلب

اول اولان مثالده * جائز ایروربل آنده

دخی روم اشمامده * اوقو قرآن یخشیلب

ایکنچی ده وجهلر * روا بولماس بشقهلر

یعنی روم اشاملر * اوقو قرآن یخشیلب

اما مالک یوم الدین * جائز آنده اشمامدین

بشقه سیدر بل یقین * اوقو قرآن یخشیلب

مدلین بیاننده

ایکی ایرورلین حرفی * برسی آننگ او حرفی

ایکنچی سی یای حرفی * اوقو قرآن یخشیلب

ساکن اولورکه بونلر * آلدنداغی حرفلر

اوستلی اولورکه آنلر * اوقو قرآن یخشیلب

فوت داکسی واوکسی * خیرداکی یای کبی

موت ایله شی کبی * اوقو قرآن یخشیلب

کر بونلره وقف ایتسنک * یعنی باروب توقتاسنک

عارض کبی صوراسن * اوقو قرآن یخشیلب

۲ روم باشین آواز
ایله حرکتی طلبدر
۳ اشمام اونورلی
حرفی سکون ایله تلفظ
بعندنه ضمهغه اشارت
اوچون ایکی ایرورنی
آزاده آچیق قالدرب
بر بر سینده قوشمقدرب
۴ بس روم جائز اولور

حاصل اولور بونده مد * لین دیب آنه اوشال مد
 بیان اولدی جمله مد * اوقو قرآن یخشیلب
 بونده حکم تمامی * مد عارض احکامی
 قایتوب قاراسن آنی * اوقو قرآن یخشیلب
 طبیعی کا بشقه مد * بشاو اولدی جمله مد
 فرعی بلکل بارچه مد * اوقو قرآن یخشیلب

❖ خانمه ❖

بو عاجزدن بر اثر * قالغای ایدی خیر اثر
 قیلمه یارب ضیر و شر * اوقو قرآن یخشیلب
 صبیان اوچون احکامی * لازم بعض احکامی
 یازدم آنکه تمامی * اوقو قرآن یخشیلب
 محض حقتک عونیله * اظهار حق قصدیله
 اوشبو نیت خیریله * اوقو قرآن یخشیلب
 اول الله دن امیدم * ویرکای بنکا مرادم
 رسول اولغای شفیعم * اوقو قرآن یخشیلب
 ایمان اولغای بولد اشم * آنا آنا قرد اشم
 اولغای جنبت برداشم * اوقو قرآن یخشیلب
 هم مشایخ کرامم * بارچه استاذ فحامم
 اوشبو فنده امامم * اوقو قرآن یخشیلب
 ینیه جمله مؤمنلر * بارچه خاچن و عامیلر
 آلغای فایده همه لر * اوقو قرآن یخشیلب

سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين
 والحمد لله رب العالمين والسلام على من اتبع الهدى